

Aus der Hess. Bibl. in Kgl.
Verkauf.

M. George Munsmunyan
Prof. S. C. Cl.
in Oct. 1816.

Von dieser Historia Griselidis late ins
 zwang, viel vollständigeren Handschriften;
 die erste von 1459. die zweite von 1472.
 der lat. Text russien Ulu, 1473. die
 Uebersetzung ins teutsche 11 Augst. 1477. 22 Ulu, 1473.
 3) Masch. 1478. 4) Augst. 1482. Masch. 1520. Nbg. 1522.
 7) v. j. d. O. noch im #15. Jafst. - die 1. 2. u. 5te bish
 in.

Historia deconstancia aug mureu
nou guselis ii ii

[illegible]

quod nunc venit tam delectabar libertate
quae in iugis rara est. Sed sub ictu amoris
voluntatis me sponte subitio eorum quod dixerunt
non frustrator nec morabor. Sed cum ad
circumfusa pueri ac puellae et quodamque
gremio eligeret illam nos in summo honore
ac veneratione habere mihi sit illis me nos qui
dum me nuptiis aut litiget aut turpe loquat
quod mea est quae quingenti electio. Et illud dicit
discessit relictum appropinquavit et illam nuptiarum
nostra domesticus suis imposuit. Eduxit die
in domum apud alio suo fuit habitatio. Copiam
incolarum quorum in omni pauperum iuventutem
non erat qui habuit filiam. Contra morem qui
sclerum forma corporis satis egregia et pulchra
morem atque adeo speciosa quod satis erat
que gressibus ducit ibidem in introitu. Et
oculis atque iacebat in pectore suo semina. Et
stimabilem dformem reditatem et potulas eius
omnes pascebat. Et domum quoque redire dapes
quod habuit pro parabat. Durumque lotum stimebat
ac filiae obediencia et pietatis officium.
Pro pfectu iuuant argumulum relictum sic
illat transiens quod ordo suo iuvenali lesura
et simile fuit. Desperat et rediens eius

quod de se pro adhibere illam meum quod dicit
tunc quod fuit 6 quod in ore huius mille quod
indignum ad solueret et fuit hanc gressibus illam
quod alia eligeret instabat iupriam dicit. Ad
aut coentura sponsa esset meo nomen relictum
inter amicos amicos et coronas et botica et
retera quod illis principem gerunt disposuit illud
Vestis me quod dicit in illa alius puellae
quod stature gressibus fuit erat parare fuit
Venerat appetat dicit et in nulla sponse
amor audit admirari reperit omni quod
tempore aderat prandii iam quod appetitu magis
dicit et utilitatem tunc relictum relictum revente
sponsa obvia gressibus domum ingredi gressibus
secundum prandii ac meum nobis raterum
gressibus sed omni quae pfectu ignara aqua
adlonginquum fontem ferens parum domum in
trabat et expedit curis alius aduident. Dum
sui sponsam ad alius puellae anhelat. Tunc
relictum ad eam dicit. Et nunc 6 pro tunc
illa reuertetur et huius respondit domi 6 iube
inquit relictum et ad me veniat. Veniet
sine relictum ad omni lotum fuit ac sub
uisse inquit iuvenale me id tunc te quod hanc
fidelium nomen et quodam in placet relictum

arbitror. Unde id nolo si me cor dñi hñ
fua et generu hñas et in filia tua.
vixit quedam in ipso negotio stupescit
senex respondit. Nichil velle d nolle deo
in q n placita sit qz dñs mig et ingrid.
aut ergo soli ad eam et ipa. Quibusqz mñu
tam te pñte Ego pñte pñte ar mirate
gusfeldm n obsequium pñs et solito tam
hospit adueta stupdam tñmñt. Tam
hñs tam realterinq agidit. Et pñ tuo
et mihi pñs et vñor mea sñs cñdo id n
placiat et quero a te an volenti aut pñat
sñs et qdquid agere tñm volueris te volente
mihi licet. Ad her gusfeldis mirato rei
tñmñt Ego mi dñe raro honore ingit
me indigna sñs et si voluntas tua a sñs
mea et quae id placit sñt facta sñ tuo
et tñt amñ tñm sit tñm realterinq idñs
eam tñmñt et pñte ea ostendens Et
aut her et vñor mea et dñs nra et hñm
tolite amare et si me tam hñs hñm tñmñt
hñm et sñ tam pñas mñmñs mñmñ
vestibz epñ et a pñta pñdñ usqz adueta
capit pñmñs dñmñs mñmñ mñmñ. Tñm
id dñmñt pñmñas ad realterinq amñ pñmñ

que in manu detulerat sollemniter desponsavit &
hinc equo ad palatium deducit fecit acclamare
populo & gaudente ad hunc modum imprie celebrare
fuit dies quo letissimus fuit & gaudentis ad ita
sollemniter se habuit has si non irata filio vili
si irata imperatoria et aula ducit fuisse
et eductus atque apud omnes fuisse modum rara &
venerabilis fuit & Virgo quoque hunc persuadere poterat
qui cum ab origine nuntiata illa ex ianiculo filia
cui tunc erat nomen deorum & eorum subtilitas
at dulcedo & honestas vite quibus omni duos
non solum magis acutus asperius erat quamquam non
fuit in omni generis illas celebri fama
volabat ita et in hunc ad eam videnda viri & mulieres
confluxerunt Sic ceteris ephebis & spero memoris
ad gloria & gloria populo fuit vincit & quoque prima
virtute tantum sub inopia latitante ea speravit
prehendisset a populo prudentissimum habebatur
Vixit enim solus sponsa nubentia tunc at do-
mestica si ubi res opposita publica adha-
rebat officia vero absente viris prae nobili
quo discordias proponens tunc quoque iudicij este-
repta & et omnes ad salutem illam fecit deo
missam eduxit per hunc tunc effluat
dum quida offert filio empta & pulcherrima
quandam filium melius quam tota patria hunc fuit

[illegible]

coram debere impleret ac in lacrima sua me
 suspirium dedit si tranquilla forte puella aliquando
 insperat Dehinc quosdam benedixit ac per
 suos expressit et dixit satelliti nate et quod dux
 in muneribus et equis suis peto me hoc adpungentibus
 fore laetetur aut solutus in contentum sit et
 praecepit Satellites ad eum ad id quod actum
 est et quod ad agendum et posuit et ei filia
 obtulit nequiter pavidum animi pietas movit
 susceptum in ad uigore ad : plebit iussit quod
 satelliti et in omni diligentia : fantula pavidum
 in voluta banonia scito dferret ad sororem suam
 que ibi quod cum comiti nupta erat : eam quod si
 tradet alendam minus studio et bonis moribus
 instruendam et eam ornandam tantum cura
 ut cum filia esset amicum inquit posset rogari
 Iuit ille et solute quod impossibile erat impleret
 Valerius minus sibi notum quod ac non agendum
 illarum conqua mutati propositi propebat undam
 par alacritas par sceleratus solus obsequium
 idem amor illa custodia nulla in pro pueri
 ab ea audit est : pueri Valerius transierat
 in pro anni et fundam filia eligendissimum pergit
 letitia sua et pro quibus pro qua ille nuncius
 venit ad eum : fuisse relictis cepit festos
 gaudios et dixit Oro pro meo egre

non committam ferre prefatum ex quo te
ferendam agnoscere in qua tu ita molesti
erat sic iam ex quo mare petisti dicitur
cum a sepe immis ad meos pueri ob
cure vultus iam tale nepos dicitur natus
tam nobilis et ad omnia quodlibet dicitur subire
bit vnde ad dno guseldus ego ante fero
extrema ipse me et ad qto mactio dispona qd
desidero disposui et illud ad pre iudicio me id
te et oping dolor vadit ad her guseldus
dixit et ad huc dno pui me nolle et nolle nisi
qd tu nescis et filius alius hio nesci labore tu
mei et ipse dno et tunc murebq tuas nesci
etere nesci osensu meum fias iupia ad tue
dog mactu et fanoz sit qd cotutates affert
meas epim) tuos mudi vnde qd tu eis qd
colo rempe si fura tua colutatz pferre
ad eis qd qd ad esset et nolle et rupa in
tipe qm tu nollas unde am tunc que pre
vivere non possum libere sequor si eis qd
morar videri fana vultus admeas fice
qstantia turbatu vultu dedit qfestim qd fatel
litum olim missum ad eum remisit tunc
ad eam venit pposet et vate illa ead
vultu qd pmasit quibus mactissia dno et
filius forma dno no mudi et h mudo pte
amabilem mactibus accepit figurans qd in

figura rursus et benedixit et filia fere dicit
de osoulam genas cum mto. et figo doloris
vise petem satelli et obulit tene mag
far qd inssa et vultu ad te peto et si
si p hact mbra iunilia eggi et fiant
pregas amparoni colutad et ferarum tu
hio eis fias ad dno pteam fero pueri
dicens si fiant qd pteam respondit et
dno dno mto disposuit cum pueri ad eis
satellite adbanania obi soror pueri et
posset her temptantia et ep pteam regi
dissio qm qm de et benivolentia mtoz fuffre
h sunt qd p mteam no reseruit de
figens et vultus et ad ortos qdabat qd
et mto fiant h vultus qd dno mteam
fidelis fiant ei et mteam pueri et
ipad ad mteam alius fiant qd vultus
pudori qm filios mteam mteam vultus
no mteam neqz vultus fiant neqz vultus
aliquis qm neqz vultus guseldus et mteam
vultus et mteam mteam et mteam
ad mteam filia sua etbanonia qm xii annu mteam
mteam roma mteam qui fiant mteam
mteam fiant quibus mteam dno data
et mteam mteam pteam pontifex et
sua fiant qd mteam mteam mteam mteam

alia possit duci uxore duci fama
 in ad gusclidus notoria promissit in
 gusse masit misceat in vultus
 forte ad bonam adferat sua et filios
 suos si adducet Et fuit fama vultus
 diffusa domus illam vultus. ducit
 aduocatus Quod prior fuit fidelis exequit
 puellam in ambulatione excellentis for in
 hunc fratrem ducit vultus a in nobilitate
 promittit vultus aduocatus interu ad vultus
 rapit gusclidus ducit. Et ad gusclidus
 sicut ducit Gars tuo gusclidus delectabor
 moris tuos pro origine ducit G
 omni me fortuna seruus mas 6
 Cogit me mit a p p asensit uxore me
 altera posse hunc iamque uxore. via e
 stat qz aduocatus esto forti a d d d
 boni alteri a. antiqua domus pro tu
 ducit Gusclidus mas in ducit a
 sicut in magna tua a gusclidus mas
 vultus e gusclidus mas in vultus tu
 ducit gusclidus si mas finis ducit
 ducit mas hac domo mas tu me de
 vultus sicut a d a nulla gusclidus
 ducit ego tempore quo tunc vultus
 in honore sicut vultus mas mas
 ducit a in gusclidus ego a parat sicut

bono tuo paterna domum duxit atque ubi puericia
egit senectute age et ubi filius per te holo
vidua quoniam tuum fuit opus et opore tuum et prope
liberum sed quare facilius adueniat atque in ego
pondissime dixit sponsa tua pondissimam remat
Ego vero in hac domo patris sperat meum
tunc induit vestibus ad te sed nec aliqua dote
meum dote sed alia dote non fuit in qua reuer
et nuditur et erant postea quo amulu quod
fuit quo me subarasti etiam anulu et septem
quod te dante ornatus quomodo fuit in hac alme
tuo fuit nuda et domo pro egressa nuda et
ducatur indignum reor et reor meum nudum tetu
maneat in quo filius fuerit quod tu genuisti
obsequium si non placet et non alio oro atque obsequio
et ipsum dignitatem quam hunc attuli quam
non refecto comam in ramis et lingue mibian
qua nontu opera hoc audito reatuo lacrimas
fudit in atque ande non posset itaque facie
audire dixit ramis comam hunc et com
tremoribus corpore hoc expressit et abijt illa coram
indot se se quoniam sola si dunt ramis
et quanta fuit nuda capite pedibus quod nudum
aggebat domum pro egressibus nuntius horum
et flentibus fortunam quod culpabilibus Seneca
quod hanc filiae amorem et suspectus hunc

per hoc eundem requirant potestatem in mori-
nobilitate iustitia meliore dum ad patet
indomo sua dicitur et cepit filia et per
orturum et tunc et secundum antea
feste coepit Mansit illa in via paucis
diebus et tunc et tunc mirabilis ita
et nulla res signum doloris quod tunc
fama volabat et sponsa appropinquabat tunc
misit nuncios ad Gersfeldum et ad
venit que que dicitur per eum val-
teris cupio et sponsa nunc coitura huc ad
piandum honorifice dicitur a te vere opus
indone qui per sunt fides et nunc et quibus
interit ita ut locorum vobis quod horum singulis
iuxta dicitur sua de domo et fieri ad hoc
opus idoneas non habeo quidem in hoc finem
sumas et hospites locos et suscipias quod mores
meos optime nosti Gersfeldus est tunc
suo planis et seio facia neque mihi fatigata
lingua aut leuissimam de vita me quaerere
et hoc deinde familia instrumta arripere
domum omnia letum fieri et singula parare
reperiat hortata quod alias puellas et fideles
laborarent Altera autem die superius sponsa
ad suum nobilitatem et ad suum omni morum et

pulcherrimam singulis mirabantur fiant quod
diceret prudens nuncios perire permutasse
et hoc sponsa remior et a nobilibus per
femine quibus appropinquat singulis Gersfeldus
fuit sollicitus in tanto cum dicitur mo in
tunc nunc perire opus si sereno volu-
ntatis opus puella dicitur tunc
dicitur nunc dicitur de rebus quibus letare
et rebus nunc suscipere et domum
nunc arte disponit advenire presertim mirabat
stans prudentia et furio sub ea cum hunc
atque Gersfeldus laudibus puelli et masculi nullo
potuit facere si remissum mo dicitur mo
et tunc elegans perire nuncios nuncios
quo advenire sedens erat clara coram
sponsa sedens ad Gersfeldum inquit omnibus audi-
entibus si ei illudens tunc de dicitur
nunc sponsa satis pulchra et honesta Gers-
feldus inquit nunc pulchra et honesta inquit
per prior? et tunc mones te ne hanc illi
arulem agites quibus quod altera agreste
nunc ex quo dicitur inquit et tunc inquit
quod ego parior non possit tunc nunc de
nuncios audire fides cum probata fuerit
atque optime cum probata fuerit atque con-
stantem cum singulis agrestem et medum

¶ S p d Vn prestantissime peregrino me rapti
amori cum te no lateat statim aduina tibi
mittere mihi et spero apud inclita amantibus
profutura quoru quoniam p[ro]p[ri]a obsequio
atq[ue] obsequio interuenit flammor hinc meo
coramulo m[er]ito d[omi]ni atq[ue] palam facit d[omi]n[us]
neus v[er]o sciat q[uod] in absentia mea eius memo
ria obliquos nulla delere possit vno et p[er]
sipe fiet solit am[or] quo copore magis absente
tato magis flama igne amore et flammato
et feruor e[st] Tu s[ed] o magis optie In hac
te p[re]cedit[ur] transp[er]abens facit mei no p[er]
memor meq[ue] amant obliquos sed et aug
die noctu q[uod] flama calit Ita et p[er] me ingrati
me p[re]cedit atq[ue] p[er]suasione plurim[us] apud illu
autentat[ur] effracie atq[ue] ponderis sint allatur
Vt q[uod] has res clanculo p[er]uenit te maciat atq[ue]
sopita sit celum[us] ego: cupiens si uoluntat[ur]
mice parit[ur] fuerit m[er]ito quibuslib[et] et tunc
nos quib[us] par et sufficiens fuero q[uam] p[er]u
tissim[us] m[er]ito: licet mihi p[re]ceptor q[uam] cla
rissime uerboru sequi c[on]stigia p[er]uor[is] et
latine h[ab]ere nam: qui nemi me[us] p[er]u[er]it
aut op[er]ib[us] et si p[re]cep[er]it si c[on]s[er]u[er]it si p[er]u[er]it
esset mihi singulari no adu[er]si sunt reale u[er]o

¶ S p d Vn prestantissime peregrino me rapti
h[ab]ere et nulla m[er]ito delectat p[er]uor[is] q[uam]q[ue] et
obrabellioru p[er]uor[is] et subu[er]gi rep[er]at nihil
adu[er]si p[er]uor[is] fuma in p[er]uor[is] m[er]ito inserta
est m[er]ito et tunc delectat et me no
m[er]ito quod p[er]u[er]it q[uod]q[ue] et tunc delectat
quibus m[er]ito d[omi]n[us] potuisset et tunc delectat
sp[er]o mihi palam d[omi]n[us] et si tunc delectat
ang[ust]ia op[er]is mihi fuerit m[er]ito et tunc delectat
tunc mihi d[omi]n[us] no p[er]u[er]it tunc et ego q[uod]
tunc et delectat et tunc delectat et obsequio p[er]u[er]it
impulsam pati minime timent et tunc delectat
sp[er]o in e[st] adu[er]si p[er]uor[is] m[er]ito et tunc delectat
et tunc delectat op[er]is subu[er]gi p[er]uor[is] et tunc delectat
nam que c[on]s[er]uare possim p[er]uor[is] m[er]ito et tunc delectat
p[er]u[er]it et tunc delectat m[er]ito p[er]u[er]it et tunc delectat
rogo) mea p[er]uor[is] fuma mi p[er]uor[is] et tunc delectat
V[er]o atq[ue] olim p[er]uor[is] p[er]uor[is] et adu[er]si p[er]uor[is]
Ita post meo adu[er]si b[er]uor[is] p[er]uor[is] m[er]ito et tunc delectat
h[ab]eat Tu si aliquid q[uod]q[ue] op[er]at[ur] et tunc delectat
p[er]uor[is] potuit nulla mi u[er]o p[er]uor[is] de
p[er]uor[is] q[uod] p[er]uor[is] ad d[omi]n[us] et tunc delectat
adromis[er]e conabor V[er]o et mi q[uod]q[ue] h[ab]ere
significi qu[er]o mea p[er]uor[is] m[er]ito et tunc delectat

Confo spg habida amara

Corus amore tu missam facis amara
Vro psuasere randa nra fap
En ita mones pcor obsequi cupioq
Pectoe et illa tuo dno fupla radas
Vre tua dnuo pcor pto dia nra
Vram fap o dno pto dia nra
Se na randa pto rale dno
Vnd quid quid olfard no ait illa
Ergo recede pto. nra ed completi opta
Nec upeus amand. go reddere pto

Hec tam pto rale alio splendore puellar
Mortua pto rale feda pto rale
Et quond. gemas ludo fap nra eph dno
Vipupa pto rale sola fupbit mero
Et si hinc rale rale pto rale bmo
Resistit qm mero nausea mro
Ira qz du rale mero mero lacerat
fel aloes rale bmo abfurdum
Et qbz aspectu blandi lingua benigno
Vro apule ipse dno mero rale
hant ego du mro dno mro amro

apulea & pto rale
randa & mro dno
& pto rale

Stercora canis pto fupre dno
Et du pto rale pto rale albos
Tentigo genua rale nra fup
Rursq amore fupro amplitud si libet illa
Eius pto rale pto ego rale

et pto rale
et pto rale
et pto rale

In vite mee presens tu adolescentie mee consue-
tudo tu miserarum mearum dulce lumen salve tu
mihi indultis ressa ad fueris tuque videtur
mihi oriri sol Cum uideam faciem virginis tuas
includere uultu rube mihi me totum spectati alio
graciles remeant qz tuas mihi ad porrigis
manus milleis mi omniis fratres uiribusqz Sio
ephor tpe pterit. Dicit decursu malis ut mihi
posse aduersari Quas ob uis o uirgo formosissima
rurle cor meum argineo tuo cernens indie astan-
gitur cirulo et i pellas absque omni morbo
Ez si tuduam detineret febribz si uel ad
uortem usqz egrogaret Et deniqz omniis
meorū Simulceret pulchra cunctorum contra
omni her saluberrimū tuus aspectus mihi remedio
esset Vale me p salua fides tu me mee
vera quies Ne qz totum ad dedo. nusquid est
gustatqz mēdo. que ipd tuos malleu asculu
faciat: ubi tuum flosculu amplexi mi appere
leni orille qz tu pleni sunt omni suauitate
Esset eni sero facti si carissimū mi amaret pter
qz uisus meos stare omni uirum indispertu se
mihi solaciū. lectu mēdo tu regale pte is
delecta pto abhorre uolū. barba flagrant amoru
garbam doliue pterit otus ne abscondit eam
remorū centū pcellat impetuosū Vt uel quibz

21
Salosob tot insunder ignes genas
qz uisus infigit mihi aous esse reso
audrissima porge queso Et prozo ab
hi uiam qm mte. piam sitam
Vale deum Et ite te mihi exhibe mte
Vt ero ad qm Vale amasia piam
delecta mea sorella amoris mihi astant qz
pella

2
I p dante tuū nō sit sanctificatū
Adueniatqz regnū tuū pserula beati
Velle tuū sit mēdo sit talis
Tu pane nūm qua da nob quottidiam
Debit dūmte nobis et nos nūm
Et nō pmittas pte temptare comam
Et tutela malo tua nos defendat ab omni

Quamvis duntaxat nos familiariter fecerit amicos
 finas: id quod iam a me peti: fuit duxo: Vcon
 q' unde meritas amos nostre confectio: s' quia
 p'et rationem Quod me ... duxo esset prote est
 faciam efflagitas: n no cogitab. solum esse
 aliud affici iniqua est in l'rupta s: An hoc
 decere putas q' Equitate p'habuit ad sumo alioz
 ditando tua curit? notitudo?

Inventum Eitfordie
 Anno nulleno Catez duo septuagena
 Gemasys festa Damna memor esto
 Eitfort p'loria ff ad l'upit amara
 Septit etia tua dgo sita maud
 Presul p'merq' d'omud p'e f'enerq'
 Doms m'itator d'omq' om' candorez
 Raparid f'om m'itoy p'q' l'ajroz
 Ante f'edq' et q'uid habitata q'q'
 Carat radentel A rampones f'anc
 p'istat vendatet r'omminibz q' f'uentes
 p'q' p'roletid n'it agud adap d' r'om
 p'ruent caru d'ut monachaz
 A d'ud f'edma f'uit p'roq' m'ad'm long out
 Sep M r'ede d'omq' m'q' f'ederi q' notato
 p'f'ecit r'umid p'ta p'ter d' aleridom

rich. heu m'ic f'lor f'odale
 tragem q' bursa p'ruoz
 p'ruoz fauulob p'f'om' m'ad'm
 g'p'ad' d'om maubaa p'andit

Nota punctarum

Coma: subdistinctio

Colon: media distinctio

Periodus: p'f'ita distinctio

parenthesis ( ) 3 p'p'osio f'ue p'd' ad d'ad f'unt

Interrogatio.

appositio ff

historia est res gesta & ufa

Argumentum & b'us f'umo q'm'end f'udaz long

Nota

Refabula b'us f'utaz neq' b' ad m'ic n'
 f'it loquido p'p' p'om id q'p' p'uer f'it
 id id vera n' f'it

Quoniam d' actus q' b'
 d'ut f' ...
 p'f'ecit p'f'ecit
 q' amos m'ic

Ad rospurgā thal ferent amoy
Vem heidelberg mēstg. hōm. endū: s̄ quia
Ve mihi dū pūctū. mē pūctū. mē
Alenat pūctū. absens auct̄ q̄ dolor
Lūp. mē rospurgā virgo vengta. ale
pūctū. q̄ ph. bō: mē et fām. d. cēdū
Vie bone: dū hūc mē mē salū
Pūte mē. hūc optū. q̄ rospurgā
Germinis et semē. dūctū. q̄ pūctū
Adde et q̄ pūctū. pūctū. amē
Vie fūstā. cālet. pūctū. amore mē